Paul Celan: BLUME / KWIAT (tł. Ela Binswanger)

Paul Celan: Kwiat

Kamień.
Kamień w powietrzu, za którym podążałem wzrokiem.
Twoje oczy ślepe jak kamień.

Byliśmy
rękami,
wyczerpaliśmy ciemność do próżna, znaleźliśmy
słowo, które sprostało latu:
kwiat.

Kwiat - słowo przewodnik.
Twoje oczy i moje oczy:
troszczą się
o wodę.

Wzrastanie.
Ściana serca do ściany serca
dokładają się jak liść do liścia.

Jeszcze jedno słowo, jak to, i serce dzwonu
rozkołysze się na wietrze.

(tł. Ela Binswanger)

*

Paul Celan: Kwiat

Kamień.
Kamień w przestrzeni, któremu uległem.
Twoje oko, tak ślepe jak kamień.

Byliśmy
rękami,
wyczerpaliśmy ciemność do dna, znaleźliśmy
słowo, które dźwignęło lato:
kwiat.

Kwiat - słowo ślepca.

Twoje i moje oko:
troszczą się
o wodę.

Wzrost.
Ściany serca
łuszczą się jedna po drugiej.

Jeszcze jedno takie słowo, a młoty
rozkołyszą się w przestworzu.

(tł. Stanisław Barańczak)

*

Paul Celan: Kwiat

Głaz.
Głaz w przestworzach. Za jego przewodem.
Oko Twe, jak głaz ślepe.

Dłońmi byliśmy,
Ciemności do dna drążyliśmy, a tam
Słowo jakieś lato przyzywało:
Kwiat.

Kwiat - ślepców słowo.
Oko Twoje i moje:
Nalewają
wodę.

Rośnie.
Serca za sercem obrót
Jak liść szeleści.

Jeszcze jedno takie słowo, a młoty
Zwiewnie będą fruwały w powietrzu.

(tł. Julia Juryś, z: Zeszyty Literackie, 18.4.2020)

*

Paul Celan: Blume

Der Stein.
Der Stein in der Luft, dem ich folgte.
Dein Aug, so blind wie der Stein.

Wir waren
Hände,
wir schöpften die Finsternis leer, wir fanden
das Wort, das den Sommer heraufkam:
Blume.

Blume - ein Blindenwort.
Dein Aug und mein Aug:
sie sorgen
für Wasser.

Wachstum.
Herzwand um Herzwand
blättert hinzu.

Ein Wort noch, wie dies, und die Hämmer
schwingen im Freien.

*

Paryż (?), 12.3.1957, z; "Sprachgitter" ("Kraty mowy") [w moim tłumaczeniu "Rozmównica"], S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main, 1959

Wiersz powstał po tym, jak 2-letni wtedy synek Celanów Eric powiedział swoje pierwsze słowo "fleur" - "kwiat" po francusku i taki był pierwotny tytuł tego wiersza, potem Celan zmienił go na "Blume", "kwiat" po niemiecku.

@tłumaczenie ze szczególnym uwzględnieniem, wytłumaczeniem się z tych miejsc, które zasadniczo różnią się od pozostałych dwóch tłumaczeń:

"folgen" znaczy "podążać za", "śledzić", "pójść za", można by więc tę frazę przetłumaczyć: "kamień w powietrzu, którego lot śledziłem". Następnie znowu to nieszczęsne "oko" Celana - w l. poj. - jak już kilka razy wyjaśniałam, "oko" tłumaczy się w l.poj. jeśli po polsku ma to sens, jeśli nie, to są to "oczy". Nie mówi się po polsku "mówić komuś prawdę w oko", ale mówi się "rzuć okiem na ten tekst" a nie "rzuć oczami na ten tekst"; to są związki frazeologiczne specyficzne w każdym języku i to należy uwzględnić, tłumacząc teksty z jednego języka na drugi.

Słowo "Blindenwort" nie istnieje, ale istnieje słowo "Blindenhund" a znaczy "pies przewodnik", więc, IMO, jest to "słowo przewodnik" i to ma sens! (przypis 1)

I znów to poj. "oko": moim zdaniem to i tym razem po polsku: "twoje oczy i moje oczy troszczą się o wodę", czyli, w przenośni, podlewają kwiat łzami.

Herzwand um Herzwand / blättert hinzu - znaczy przyrost kolejnych warstw serca, "blättern" to potocznie "płacić większą gotówką, banknotami", od "Blatt" "liść", ale też "kartka", a "banknot" to zapis na kartce sumy do wymiany; "hinblättern" wykładać większą ilość gotówki. Tej gry słów nie da się przetłumaczyć, ale można ją rozpisać. "hinblättern" to inaczej "bezahlen", po ang. "to cough up, to fork out". (przypis nr 2)

"die Hämmer" to młoty, młoteczki, też od dzwonu, bijące w dzwon (patrz zdj.) - bijące jak serce - dzwonu. Serce dzwonu to po niemiecku "Klöppel", "klocek" - od słowa "kloppen", "bić, pukać"; po ang. to "clapper" od "kloppen" ("to knock, to hit"), inaczej "the tongue of a bell", "język dzwonu", po polsku mamy "(bijące) serce dzwonu".

Ostatni wers u mnie "kołyszą się na wietrze", bo choć w oryginale jest "w wolnej przestrzeni, na powietrzu", po polsku mówi się "na wietrze".

*

Paul Celan: Fleur

La pierre.
La pierre dans l’air, celle que je suivais.

Ton œil, aussi aveugle que la pierre.

Nous étions
des mains,
nous vidions les ténèbres, nous trouvions
le mot, qui remontait l'été :
Fleur.

Fleur - un mot d'aveugle
Ton œil et mon œil:
ils s'inquiètent de l'eau.

Veille silencieuse,
pan de cœur par pan de cœur
cela s'enfeuille.

Un mot encore, comme celui-là, et les marteaux
s'élancent dans l'espace libre.